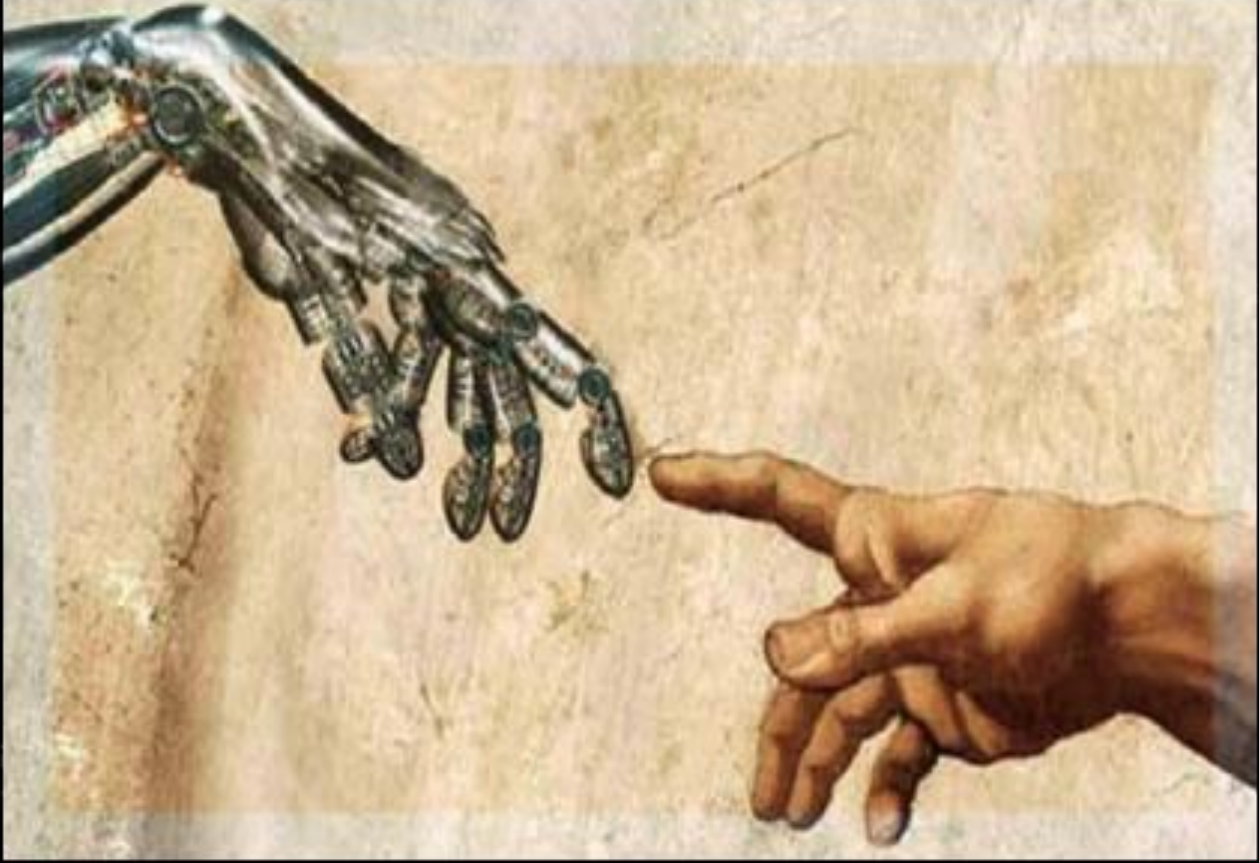

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ
İNGİLİZ DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

XII. AKŞİT GÖKTÜRK'Ü ANMA TOPLANTISI

-EDEBİYATTA VE SANATTA POSTHÜMANİZM-

BİLDİRİ ÖZETLERİ

18 EKİM 2019
İSTANBUL

GÜÇ SAVAŞLARINDA CİNSİYETLER ÜSTÜ BİR MESELE: POST-HÜMANİZM VE TRANS-HÜMANİZM

EDMAN, ARIKAN, DAĞ, GÜDÜCÜ*

ÖZET

Copernicus, Darwin ve Freud'un tarihe katkısı olan ortak gerçeklerden bir tanesi, aslında tahmin etmesi kolay bir şeydir: Her birinin çalışma alanı diğerinden farklı olarak Psikoloji, Biyoloji ve Astronomi olmakla birlikte ortak bir algıda buluşarak dünyayı alışıl gelmişin dışında özümsemekteydiler. Bu bilim insanları, toplumların düşüncelerini ve algılarını yönlendiren mitleri yıkarak, evrenin unsurları hakkında kişilerin verdiği açıklamaların pek de makul olmadığını gösterdiler. Yanlış bilinen gerçekleri irdeleyen bilim insanlarından hızlı bir geçişle, yüzyıllardır tarihin tozlu raflarını işgal eden konulardan birine yani kadın ve erkek cinsiyetleri arasındaki ilişki ve bu ilişkinin toplumsal aktörler üzerindeki etkisi. Yer yer psikolojik bir savaşa dönüşen kadın ve erkek arasındaki bu hassas sınırın kontrolü o ya da bu şekilde biyolojik olarak tanımlanabilen iki karşı cinsin mücadelesidir. Cinselliğin biyolojik temelleri olduğu açıktır, başta kadın ve erkek anatomileri birbirinden farklıdır. Üstelik insan ırkının tükenmemesi için biyolojik bir üreme buyruğu da vardır (Giddens, 2012, s. 483). En nihayetinde ister kadın olsun ister erkek olsun antropolojik açıdan insan denen hayvanlar familyasına ait olan bir varlığın iç çekişmesi olarak da nitelendirilebilir.

Şu hâlde, insan olmak bu mücadeleye girebilmek için yeterli olan ilk adımdır. Peki insan nedir? Nasıl tanımlanır? İnsanoğlunun geçirdiği çağlar içinde en uzununu eski taş çağıdır. İnsan bu çağ içinde 'insan' olmuştur. Bilimsel araştırma ve incelemelere göre, primatlar olarak adlandırılan yüksek omurgalıların uzun gelişimi içinde, günümüzden yaklaşık altı milyon yıl önce, insanoğlunun doğrudan ataları olan Australopithecus'lar ortaya çıkmıştır. Daha kurak bir iklime doğru ağır ağır gidiş, onları ağaçlı bozkır yaşamına uymaya ve oradan da iki ayağı üstünde yürümeye zorlamıştır. Bununla varılan kesin dönüşüm iki milyon yıldan fazla bir zaman önce Homo soyunun ortaya çıkışı olmuştur (Emiroğlu, 2006, s. 41).

Hayvanlardan bizi farklı kılan mantık ve duyguların bir kombinasyonu olmamız mı yoksa avcı-toplayıcı toplumlardan, yerleşik düzene geçip, uzay çağına erişen 'üstün' varlıklar oluşumuz mu? Aristoteles *Politika* adlı eserinde insanları ikiye ayırmıştır: Yöneten sahipler ile yönetilen köleler (Aristotle 2000: 36). Günümüze uyarlayarak baktığımızda bu meseleye - her ne kadar kölelik yeni dünya düzeninde farklı şekilleriyle Kamboçya, Vietnam, Uganda gibi ülkelerde devam etse de- gücü elinde tutanlar ve o güce boyun eğenler olarak yorumlamak daha doğrudur.

* Dr. Öğretim Üyesi Timuçin Buğra Edman Düzce Üniversitesi. Prof. Dr. Arda Arıkan Akdeniz Üniversitesi. Dr. Öğretim Görevlisi Ülfet Dağ Konya Selçuk Üniversitesi. Dr. Öğretim Üyesi Burcu Güdücü İstanbul Aydın Üniversitesi.

Kadın erkek ilişkilerinde bu bakış açısı elbette fiziksel, maddi, dini ve birçok farklı parametrenin araya girmesiyle oldukça göreceli bir noktaya gelebilir. Ancak gerçek olan bir şey varsa hepimizin yaratılıştan itibaren farklı özellikle donatılmamız ve bundan dolayı yer yer insanların birbirlerinden üstün oldukları noktaların ortaya çıkmasıdır. Tıp IIA Kasları doğuştan daha gelişmiş olan bir kişi uzun mesafe koşucusu olabileceksen, kasları daha az gelişmiş bir kişinin ötekine bir yarışta geçilmesi dolayısıyla ilk koşucunun doğuştan sahip olduğu avantajın varlığını reddetmek mümkün değildir. Bunun gibi yüzlerce, binlerce örnek verilebilir. Örneğin Atletik performansta, 1925 yılında pek çok kişi en iyi kadın koşucuların bile bir maratonda erkeklerle asla yarışamayacağına inanmaktaydı. Bugün, toplumsal cinsiyet ayrımları büyük ölçüde azalmış ve en hızlı kadın atletler geçen 10 yılın en hızlı erkek atletlerinden hep daha iyi dereceler elde etmişlerdir. Hatta bu noktada, kadınlar ve erkekler arasındaki çoğu farklılık toplumsal olarak oluşturulmuş bir hal almaktadır. Ancak temelde biyolojik farklılıkların yarattığı ayrım olan kadın-erkek cinsiyetlerinin, kendi içlerinde de yukarıda bahsi geçen nedenden dolayı bir güç savaşı içinde olduğunu söylemek pek de yanlış olmayacaktır.

Pek çok insan, biyoloji bir cinsiyeti diğerinden farklı kıldığı için toplumsal cinsiyet ayrımlarına ilişkin doğal bir şeyin var olduğunu düşünmektedir. Ancak toplumsal farklılıkları biyolojik ifadeler içerisinde düşünmemek konusunda dikkatli olmak zorundayız. Örneğin 1848 yılında kadınlar, insanların çoğunun kadınların politikaya yönelik yeterince ilgi veya zekâyâ sahip olmadıklarını sanmalarından dolayı oy kullanmaktan yoksun bırakıldılar. Bu tür tutumların biyolojiyle herhangi bir ilgisi bulunmamaktadır ve o zamanın ve yerin kültürel kalıplarını yansıtmaktadır (Macionis , 2012).

Örneğin yine doğuştan ileri derece miyop gözlere sahip olan bir kişinin pilot olmak istediğinde, gözleri adeta bir kartal gibi keskin olan rakibine yenilmesi ne derece doğuştan gözleri miyop olan kişinin suçu olabilir? Burada elbette bir suçlu aramak ya da suçu yaradılış mitlerine yüklemek de anlamsızdır. En nihayetinde doğanın kendi içerisindeki oluşumda ***Darvinci bakış açısıyla*** 'en uygun olanın hayatta kalması' artık bir klişe ve bilim sayesinde tamamen değiştirilebilecek bir olgu olabilir. Bugün kol ve bacak gibi uzuvlarını kaybetmiş insanlara robotik kollar takılabilmekte, işitme kaybı yaşayanlara geliştirici çipler uygulanabilmekte ve hatta geliştirilmiş nöron kontrolcülerini sayesinde bu robotik eklentiler beyin tarafından kontrol edilebilmekte veya otonom olmaları sağlanabilmektedir. Tıpkı bir bilimkurgu eserinden fırlamış gibi gözükse de işin özünde insanların doğuştan, hastalık veya kazalardan dolayı sahip oldukları zayıf noktaların bilim yoluyla geliştirilmesi yepyeni bir çağın habercisi olmaktadır. Öyle bir çağ düşünün ki, artık normal insanın 'makineleşmeyen' insandan zayıf görüleceği post-hümanist bir çağ; ya da Trans-hümanist çağ.

Anahtar Kelimeler: Transhümanizm, Post-hümanizm